

שם טוב ע"ך, יגאל אלון נח וחיים גבתי מפקח

נעלם ככלד מן המפה הפוליטית — וגרעון האזנר, ראש הסיעה כי כנסת, היה הופך לאיש הבכיר כי מיפלגה.

זה לא הפריע לאזנר כלל. להיפך, עם התפטרותו של יעקוב שימשון שפיי רג ואיימילוי מקומו, קרצה לאזנר היר דמנות של זהב: להתמנות אחרי שוך המשבר, או אחרי הבחירות, לשרהמישי פטים, אחרי ירידתו של קול מן הבמה. כך, כימעט במיקרה, יכול היה האזנר להגיע למקום הניכסף. מול דומה היה לו כבר בעבר. כאשר מונה חיים כהן, היועץ המישפטי דאן, לשופט ביתהמישפט הר עליון, היה שרהמישפטים פינחס רוזן. הוא בחר לתפקיד היועץ המישפטי הבא את עסקן מיפלגתו, האזנר, שעסק עד אז בעיקר בעיסוקימישפט אורחיים וכלי.

כעבור זמן קצר קרה לאזנר מיקרה של מול חרשפמי. נתפס אדולף אייכמן, וגרעון האזנר יכול היה להטיל על עצמו את התביעה במישפטו ההיסטורי. בן ליי לה הפך הפרקליט, שעד אז היה ידוע רק בחוגים המצומצמים של מיקצועו, לדמות בינלאומית.

עד היום נהנה האזנר מהפירסום הר עצום של אז, מופיע כאפורטופוס של עני ייני השואה, נואם בוועידות בינלאומיות ולאומיות. הוא היה מוכן להזדמנות נור ספת, שתכניס אותו לממשלה, אחרי פירי סומת עצומה.

כך נוצר ניגודאינטרסים מובהק. האזר נר דחה להעלאת ההצעה, בהצביעו על הפופולריות של העניין ועל ספצת-אבגרי. קול רצה למנוע את הדבר.

מאחורי האזנר עמדה עוצמת הפירסומת. מאחורי קול עמד המני גנן הנפטר אך החוק של המיפי לגה, שידע היטב שאסור לו לריב עם מיפלגתהשולטון, בגלל אלה ואחד חשבונות כלכליים.

בשלב הראשון ניצח האזנר. הוא היר כיח למסודות המיפלגה שכל נסיגה תהי פוך עכשיו לתבוסה, תסכן את המיפלגה בבחירות הבאות. המסודות השתכנעו, מפני שלא עלה על דעתם שצפויה סכנה כלשהי לחברותם בממשלה. לכל היותר, חשבו, יוריד המערך את ההצעה מסדרהיום — וכולם יהיו נהנים.

הגנות ומישחק הילדים

אולם חשבון זה נעשה בלי בעלת הבית.

גולדה מאיר מצאה את עצי מה על מיגדל שני — וגם היא לא יכלה לרדת.

מזה חודשים הולך וגובר רוגזה של גולדה מאיר על שותפיה לקואליציה, כולם עשו יד אחת כדי למרר את חייה. כל אחד מהם חשב רק על האינטרסים הקטנים שלו, ועל תדמיתו לקראת הר בחירות, והשאיר לה בילבד את הר אחריות לשלמות הממשלה.

כמה מאנשי המפד"ל התחילו להצביע באופן שיטתי נגד הצעות הממשלה, כדי להיראות בעיני חבריהם כאדוקים ואמי צים. לא פעם גרם הדבר לסקנדלים. אולם בכל פעם הצליחה גולדה להשפיע על ראשי המפד"ל המפוכחים, היוודעים בעל מה כדאי להם, וגמנע משבר. אולם גולדה חשבה, בצדק, שאם ינתן ל"ע להעלות הצעה המפרה בגלוי את ההסכם הקואליציוני, לא יוכלו ראשי

המפד"ל למנוע כעד חבריהם לעשות את אותו הדבר. כשם שהאזנר יכול היה להיות גיבור הדרות להצעה להנהיג נשואין אורחיים, יכלו צעירי המפד"ל להיות גיבורים בעיני הציבור הדתי בעזרת הצעה לבטל כל גיור שאינו אורתודוכסי למהדרין.

גולדה גם הבינה שבעיות אלה יחריפו לקראת הבחירות, וכי היא צפויה לתקופה של משברים בלי תיפוסקים, שיפגעו בתרמיתה שדה כמנהיגה. לכן החליטה, כהחי לכויות הרגילה שלה, לשים קץ ל מישחקיילדים אלה, אחת ולתמיד. היא הודיעה שהיא תסלק את הל"ע מן הקואליציה, אם יצביעו בעד הצעת האזנר. היא איימה שגם בקדנציה הבאה לא ישתפו הל"ע בשילטון. ועל כך הוסיפה איום מכריע: שאם מפ"ם תתמוך בל"ע, תתפטר גולדה מייד ותערוך בחירות חדשות.

לא היה זה איום-סרק או בלוף. יתכן שכדאי למיפלגתהעבודה להקדים את הבחירות — כדי לחסוך את מאות הר מיליונים הדרושים כדי לשחד את

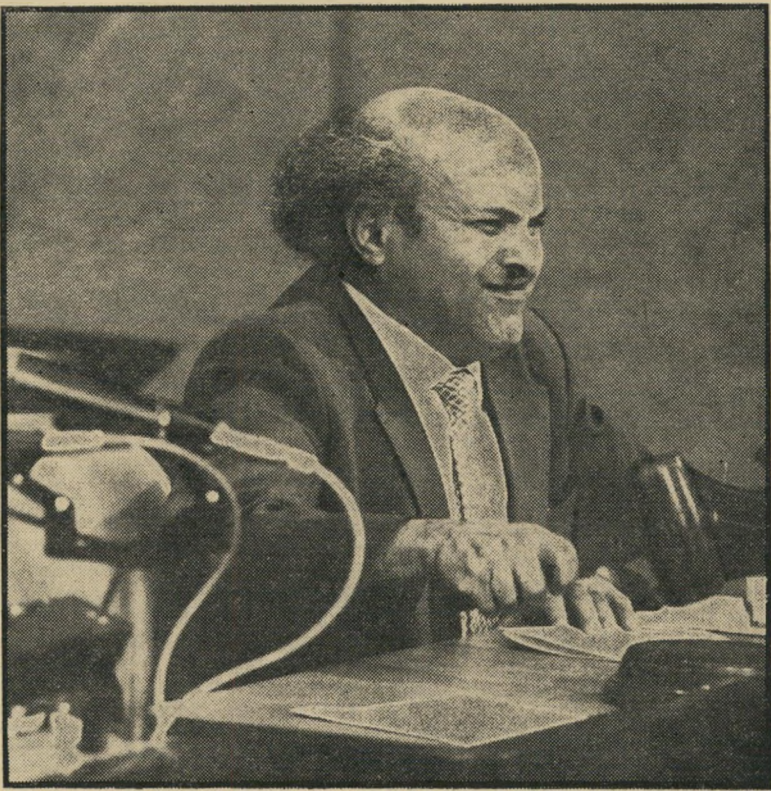
אבל גולדה לא ששה למשבר כי שעה זו. גם היא רצתה לרדת מן המיגדל כשקט, אם אפשר.

דפיקת הסכלים בקיבוצים

המיגדל השלישי היה יותר גבוה מזה של ל"ע, אך לא הגיע בגובהו לזה של ל"ע, עליו עמדה מפ"ם.

בניגוד לל"ע, שהם מיפלגה זחי רה, רגילה מפ"ם לרדת ממיגדלים גבוהים, וזכצע תוך כדי כך להפוך טים של לוויונות. למפ"ם יש אלי כי לכך מיקרה, תירוץ לכל דבר, שיטה לכל התחמקות.

איך הגיעה מפ"ם לראש המיגדל שלה? בראשית השנה רצתה חייקה גרוסמן להגיש, יחד עם עדה סירניפינגברג



ישעיהו דופק בפטיש כשגברו הקריאות

מאחדותהעבודה, הצעתחוק לנשואין אורחיים, שהיתה קיצונית הרבה יותר מן המינייהצעה של האזנר. המערך אסר עליה לעשות זאת, והיא נכנעה. אך כאשר עלתה הצעתהחוק הקיצונית של אבגרי, העזו אנשי מפ"ם להימנע מ הצבעה, במקום להצביע נגדה, כפי שעשו הל"ע.

בעוד שר"ע הכריזה שהיא מת נגרת עקרונית לנשואין אורחיים לכל, תומכת מפ"ם עקרונית ברע" יון זה. אבל היא לא מגשימה אותו.

הבוחרים במשך שנה ורבע, עד לבחירות. המוצב הכלכלי מחייב, לדעת פינחס ספיר, תרופות ריאסטיות, שיפגעו באזרחים — זאת אלה אפי שר לתקוע לגרונו של הציבור רק אחרי הבחירות.

חוץ מזה, אם תיערכנה בחירות מייד, תעמוד גולדה הפופולרית בראש הרשי מה. בעוד שנה יהיה קשה לגולדה להציג את מועמדותה, בגלל הבטחתה לפרוש, ועשוי להתלקח בין היררשים המאבק על ראשות הרשימה.

כאשר התקרב מועד העלאת ההצעה של האזנר לדיון, לא חלם איש במפ"ם שצפוי משבר מסוכן. באופן שיגרתי, כימעט, הודיעו דוברי מפ"ם במערך, בקואליציה ובממשלה שהם תומכים ב הצעתהאזנר.

הדבר קיבל פירסום, והמיפלגה שמחה שיש לה אפשרות להוכיח מידה כלשהי של עצמאות בביתהסוהר המזוהב של המערך. ואז, לפתע, מסרה גולדה את האולטימטום שלה: מי שמצביע בעד, עף. אבל למפ"ם אין כל חשק לעוף, וגם לא נותרו לה כנפיים. הופעה נפרדת בבחירות, אחרי הפסקה של שמונה שנים, יכלה להיות אסון. מי יודע מה נותר מי 29,855 הקו"ל לות של מפ"ם ב 1965, שהיוו אז 6.5%?

אולם העניינים במפ"ם מסובכים מאד. מתרוצצות בה מגמות שונות. המנהיגים הזקנים, שיצרו את ספינת מפ"ם במו ידיהם, רוצים להעבירה לחוףהמיבטחים של מיפלגתהעבודה לפני שהם יורדים מן הבמה. אנשיהמשק, המנצחים על מיפעליענק, רוצים בהמשך הקשר הר הדוק והכדאי במערך. יש "ימין" סיפור חיסטי, המתקרב לעמדות ארץ-ישראל השלמה. יש שמאל, הפולל לעבר הר עמדות של ש"ח והעולם הזה.

בעוד כמה חודשים תתכנס ועידת מפ"ם, וזוהי זירה שבה גובר תמיד כוחו של השמאל. המנהיגים ההיסטוריים היו צריכים להיזהר מאד, שלא לתת עד אז נשק ותחמושת למגמות אלה. לכן היה קשה להם לסגת בגלוי מהבטחתם להצביע בעד הצעת האזנר.

כיום השלישי אירע בקיבוצי מפ"ם סצינות שלא היו כדוגמתן מזה שנים במפ"ם. חבריההקיבוצים דפקו עם הספדים על השולחנות בארוחתהבוקר, קיבלו החלטות ספונטאניות בזכות הצבעה חיו" בית בכנסת. מנהיגי מפ"ם עמדו בפני אפשרות של מרד גדול מן המפה.

אבל יש להם נסיון רב בכגון אלה. הם כינסו את המזכירות, זו ישרה, דנה, התווכחה, חבריה עמדו תחת רושם הר הפגנות בקיבוצים, הצביעו ברוביקולות להצביע בעד הצעתהאזנר.

אבל בשעת ההצבעה במזכירות כבר ידעו המצביעים שאין להצי" בעתם שום תוכן, וכי אינה מחייבת איש. כי בינתיים כבר נתקבלה, מאחורי הקלעים, החלטה הפוכה.

השפן של הקוסם

ביתנו בוקר של היום הרביעי עבדו המזוחות באופן קדחתני כדי למצוא דרך לרדת מן המיגדלים. מבלי שהבושה תהיה גדולה מדי. "ל"ע לא יכלה עוד לוותר על הע" לאת ההצבעה, מבלי להסתכן בשואה פסיכולוגית. אבל היא לא רצתה במשבר. מפ"ם לא רצתה בשום פנים להצביע בעד הצעת האזנר, אך לא יכלה להפך את החלטת המזכירות, שחייבה אותה לעשות זאת. גולדה לא רצתה במשבר, אבל לא